

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 78 | 13-19 Aralık 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 172 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

14 Aralık: İzmir'deki bir cezaevinde, Abdülrezzak Şuyur isimindeki bir mahkum, kendisine akciğer kanseri teşhisi konmasından üç ay sonra [hayatını kaybetti](#). Medyada yer alan haberlere göre cezaevi yönetimi Şuyur'un tedavisini yaptırmadı.

14 Aralık: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, gazeteci Nazlı İlicak'ın tutukluluğunun özgürlük ve güvenlik hakkı ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#).

14 Aralık: İnsan Hakları Derneği, 2020'nin başından bu yana Türkiye'de en az 59 hasta mahkumun hayatını kaybettiğini, bunlardan 7'sinin infazlarının ertelenmesinin hemen ardından hayatını kaybettiğini [duyurdu](#).

15 Aralık: Diyarbakır'daki bir cezaevinde, Halil Güneş isminde bir mahkum, [ölü olarak bulundu](#). Yetkili makamların daha önce Güneş'in tahliyesi yönünde bir sağlık kurulu raporunu görmezden geldiği duyuruldu.

16 Aralık: Eski hakim ve 6 aylık bebek annesi Esra Çiçeklidağ, [tutuklanarak](#) Kocaeli'deki bir cezaevine gönderildi. Çiçeklidağ'ın tutukluluğu, hamile veya son bir

buçuk yıl içerisinde doğum yapmış kadınların cezalarının ertelenmesini öngören ceza infaz kanunu hükümlerine aykırılık teşkil ediyor.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması, 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

13 Aralık: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt çoğunluklu güneydoğu vilayetlerinde yaşanan silahlı çatışmalarda hayatını kaybedenlerin akrabalarıyla dayanışma amacıyla kurulmuş bir STK'nın yöneticilerinden Yüksel Almas'ı, terörizm suçlamasıyla, 10 yıl hapis cezasına [mahkum etti](#).

13 Aralık: Konya'da polis, Valilik önünde protesto düzenleyen Hayrettin Bulan adında bir kişiyi [gözaltına aldı](#).

13 Aralık: Hakkari Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

14 Aralık: Ankara'da polis, hükümetin ekonomi politikalarını protesto eden bir grup üniversite öğrencisine müdahale ederek 13 kişiyi [gözaltına aldı](#).

14 Aralık: Diyarbakır'da bir mahkeme, eski STK yöneticisi Yılmaz Kan'ı, Kürt siyasi hareketine yönelik bir

soruşturma kapsamında, terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

14 Aralık: Kahramanmaraş Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 14 gün boyunca [yasakladı](#).

15 Aralık: KHK'lı aktivist Acun Karadağ'a, protesto eylemlerine katılımı nedeniyle 80,000 TL idari para cezası [verildi](#). Ayrıca Karadağ'a ait bir eve haciz konuldu.

16 Aralık: Diyarbakır'da polis, Kürt siyasi mahkum yakınlarıyla dayanışmak için kurulan bir STK'nın yöneticilerinden Emine Kaya'yı [gözüaltına aldı](#).

16 Aralık: İstanbul'da bir mahkeme, çevresel olarak hassas bir alanda taş ocağı inşa etme planına karşı hükümete yakın bir inşaat firması önünde protesto eylemi düzenlediği için yargılanan 13 aktivistin [beraatına hükmetti](#).

17 Aralık: Tunceli Valiliği, ilde düzenlenmesi planan bir işçi mitingini koronavirüs salgınına gerekçe göstererek [yasakladı](#).

18 Aralık: İstanbul Valiliği, bir muhalefet partisi tarafından düzenlenmesi planlanan bir etkinliği [yasakladı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

13 Aralık: Diyarbakır'da bir savcı, gazeteci Durken Süren hakkında, terörizm suçlamasıyla 5 yıla kadar hapis cezası [talep etti](#). Süren sosyal medya mesajlarının yanı sıra Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Azadiya Welat ve Özgür Gündem gazetelerinde gerçekleştirdiği mesleki faaliyetleri nedeniyle yargılanıyor.

13 Aralık: Gazetecilikteki Kadınlar İçin Koalisyon (CFWIJ), Türkiye'de 2021 yılında kadın gazetecilerin karşılaştığı hak ihlali sayısının bir önceki yıla göre yüzde 244,11 daha fazla olduğunu [raporladı](#).

13 Aralık: Bir mahkeme, 12 Aralık günü gözüaltına alınan ve siyasi içerikli sokak röportajlarıyla bilinen üç YouTube gazetecisi hakkında [ev hapsi](#) kararı verdi.

14 Aralık: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, gazeteci Nazlı Ilıcak'ın tutukluluğunun özgürlük ve güvenlik hakkı ihlali ve ifade özgürlüğü hakkı ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#).

14 Aralık: Konya'da bir mahkeme, cumhurbaşkanı hakkında sosyal medyada iki karikatür paylaştığı için yargılanan bir kişiyi, cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla 14 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

14 Aralık: Diyarbakır'da bir savcı, eski Gale Kurdistan TV muhabiri Rojhat Doğru hakkında, devletin bütünlüğüne karşı suç işleme ve terörizm suçlamalarıyla müebbet hapis cezası [talep etti](#).

14 Aralık: İzmir'de bir mahkeme, Ahmet Saymadi adında bir kişiyi, sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 1 yıl 2 ay 17 gün hapis cezasına [mahkum etti](#).

14 Aralık: Yeni bir [rapora](#) göre, Recep Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığının ilk altı yılında, toplam 211,523 kişi hakkında ifade özgürlüğü kapsamındaki eylemleri nedeniyle çeşitli suçlamalarla soruşturma başlatıldı.

15 Aralık: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), internet yayın platformları Netflix ve Exxen hakkında "gayri ahlaki" yayın nedeniyle [para cezasına](#) karar verdi ve cezaya konu içeriklerin söz konusu platformlardan kaldırılması talimatı verdi. RTÜK ayrıca, muhalefete yakın televizyon kanalları Halk TV, Fox TV ve TELE1'e, hükümetin eleştirildiği bazı yayınlardan dolayı para cezaları verdi.

16 Aralık: İstanbul'da bir mahkeme, gazeteci Mehmet Aslan'ın terörizm suçlamalarından beraatına [karar verdi](#). Aslan, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Mezopotamya haber ajansı bünyesindeki mesleki faaliyetleri nedeniyle yargılanmıştı.

17 Aralık: İstanbul'da 12 Aralık günü düzenlenen bir HDP toplantısında terörizm propagandası yapıldığı iddiasıyla başlatılan bir soruşturma kapsamında, aralarında parti yöneticilerinin de bulunduğu 12 kişi [gözüaltına alındı](#).

17 Aralık: Kayseri'de bir mahkeme, ilde bulunan bir ilçe kaymakamını hedef alan yolsuzluk ve adam kayırma iddialarına ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

17 Aralık: Danıştay, gazetecilerin basın kartlarının iptalini kolaylaştıran bir düzenleme hakkında [yürütmeyi durdurma](#) kararı verdi.

KÜRT AZINLIK

13 Aralık: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt çoğunluklu güneydoğu vilayetlerinde yaşanan silahlı çatışmalarda hayatını kaybedenlerin akrabalarıyla dayanışma amacıyla kurulmuş bir STK'nın yöneticilerinden Yüksel Almas'ı, terörizm suçlamasıyla, 10 yıl hapis cezasına [mahkum etti](#).

13 Aralık: Diyarbakır'da bir mahkeme, eski ilçe belediye meclisi üyesi Panayır Çelik'i terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

13 Aralık: Diyarbakır'da bir savcı, gazeteci Durken Süren hakkında, terörizm suçlamasıyla 5 yıla kadar hapis cezası [talep etti](#). Süren sosyal medya mesajlarının yanı sıra Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Azadiya Welat ve Özgür Gündem gazetelerinde gerçekleştirdiği mesleki faaliyetleri nedeniyle yargılanıyor.

13 Aralık: İstanbul savcılığı, HDP hakkında, bir parti kongresinde terörizm propagandası yapıldığı iddiasıyla [soruşturma başlattı](#).

14 Aralık: Diyarbakır'da bir savcı, eski Gale Kurdistan TV muhabiri Rojhat Doğru hakkında, devletin bütünlüğüne karşı suç işleme ve terörizm suçlamalarıyla müebbet hapis cezası [talep etti](#).

14 Aralık: Diyarbakır'da bir mahkeme, eski STK yöneticisi Yılmaz Kan'ı, Kürt siyasi hareketine yönelik bir soruşturma kapsamında, terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

15 Aralık: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt siyasetçi Celal Yoldaş'ı terörizm suçlamasıyla 10 yıl 6 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

16 Aralık: Diyarbakır'da polis, Kürt siyasi mahkum yakınlarıyla dayanışmak için kurulan bir STK'nın yöneticilerinden Emine Kaya'yı [gözetim altına aldı](#).

16 Aralık: İstanbul'da bir mahkeme, gazeteci Mehmet Aslan'ın terörizm suçlamalarından beraatine [karar verdi](#). Aslan, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Mezopotamya haber ajansı bünyesindeki mesleki faaliyetleri nedeniyle yargılanmıştı.

17 Aralık: İstanbul'da 12 Aralık günü düzenlenen bir HDP toplantısında terörizm propagandası yapıldığı iddiasıyla başlatılan bir soruşturma kapsamında,

aralarında parti yöneticilerinin de bulunduğu 12 kişi [gözetim altına alındı](#).

17 Aralık: Şırnak'ta polisin 11 Aralık günü gözetim altına aldığı HDP üyeleri Botan Em ve Rıdvan Türel'e fiziksel ve sözlü olarak [kötü muamelede](#) bulunduğu duyuruldu.

17 Aralık: HDP üyesi Sümeyye Gök'ün 8 Aralık günü gözetim altına alınmasının ardından çıplak arama ve ajanlık dayatmasına maruz kaldığı [duyuruldu](#).

18 Aralık: Mardin'de polis Kürt siyasetçi Celal Ata'yı [gözetim altına aldı](#).

19 Aralık: Ankara'da 17 yaşındaki bir çocuğun Kürt karşıtı ırkçı bir grubun fiziksel saldırısına uğradığı [duyuruldu](#).

DİĞER AZINLIKLAR

14 Aralık: İstanbul savcılığı dört trans kadın hakkında "uygunsuz davranış" suçlamasıyla [iddianame hazırladı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

14 Aralık: İzmir'deki bir cezaevinde, Abdülrezzak Şuyur ismindeki bir mahkum, kendisine akciğer kanseri teşhisi konmasından üç ay sonra [hayatını kaybetti](#). Medyada yer alan haberlere göre cezaevi yönetimi Şuyur'un tedavisini yaptırmadı.

14 Aralık: Elazığ'da bir cezaevi yönetimi, mahkum Haşim Gezer'e, kardeşi Garibe Gezer'in cenaze törenine katılması için izin vermeyi [reddetti](#). Garibe Gezer, Kocaeli'deki bir cezaevinde ağır işkenceye maruz kaldığı iddialarının ardından hücrelerinde ölü bulunmuştu. Garibe Gezer'in hayatını kaybettiği Kocaeli cezaevinde, alkışlı protesto eylemi düzenledikleri gerekçesiyle bazı tutuklular hakkında disiplin soruşturması başlatıldı.

15 Aralık: Samsun'da bir cezaevi yönetiminin, hasta mahkum Bilal Akbaş'ı, ağız içi aramayı kabul etmediği gerekçesiyle tedavi hakkından mahrum bıraktığı [duyuruldu](#).

16 Aralık: Medyada yer alan haberlerde, mahkumların ısıtma ve gıda eksikliğiyle ilgili şikayetlerinde artış görüldüğü [bildirildi](#).

17 Aralık: İlyas Demir adındaki bir mahkumun, Bolu'da bir cezaevinde tek kişilik hücrede hayatını kaybettiği [duyuruldu](#). Kardeşi Demir'in 2013 yılından bu yana

psikolojik sorunlar yaşadığını ve yetkili makamların tedavi imkanı sunmadığını medyaya açıkladı.

19 Aralık: Vedat Erkmen adında bir mahkumun Tekirdağ'da cezaevinde intihar ettiği [açıklandı](#). Medyada yer alan haberler, Erkmen'in ölümünden önceki günlerde "can güvenliği" gerekçesiyle tek kişilik bir hücreye yerleştirildiğini ortaya çıkardı. Aile üyeleri, Erkmen'in intihar etmesinin olası bulmadıklarını ve öldürülmüş olmasından şüphelendiklerini açıkladı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

13 Aralık: Çorum'da bir cezaevinde gardiyanlar, bir cezaevi transferi esnasında çıplak arama dayatmasına karşı çıkan beş mahkuma fiziksel saldırıda [bulundu](#).

15 Aralık: Konya'daki bir cezaevinde, avukatlarının ziyarete geldiği gerekçesiyle bir odaya götürülen sekiz mahkumun burada polis ve jandarma istihbarat görevlileri tarafından sorgulandığı [duyuruldu](#).

17 Aralık: Şırnak'ta polisin 11 Aralık günü gözaltına aldığı HDP üyeleri Botan Em ve Rıdvan Türel'e fiziksel ve sözlü olarak [kötü muamelede](#) bulunduğu duyuruldu.

17 Aralık: HDP üyesi Sümeyye Gök'ün 8 Aralık günü gözaltına alınmasının ardından çıplak arama ve ajanlık dayatmasına maruz kaldığı [duyuruldu](#).

19 Aralık: Karabük'te polis, bisiklet çaldığından şüphelendiği 11 yaşındaki bir çocuğa fiziksel saldırıda [bulundu](#).